

Forrai Sándor (Budapest):
Az írás bölcsője és
a magyar rovásírás³⁷⁸

A magyar rovásírás eredetéről, annak lényegéről közvéleményünk alig tud valamit, és ami ismeretes, az sem fedi teljes mértékben a valóságot. Annakidején, a Bach-korszakban kialakult előítéletektől ezen a területen sem vagyunk teljesen mentesek. Ennek értelmében mi magyarok nem a „nyugati” felsőbbrendű népek, hanem műveletlen, kulturálatlan ázsiai hordák családjába tartozunk, ezért nem lehetett ősi kultúránk; ami van, azt „más népektől vettük át”, sok a nyelvünkben a jövevényszó, emiatt nem lehetett ősi íráskultúránk sem, az is csupán a türk rovásírás átvétele. Megszületett az „átvétel elmélete”. Mindent, amink van, másoktól vettünk át, nekünk nem volt mit átadni másoknak. Sajnos, ez a teljesen ésszerűtlen elmélet, bár csökkenő mértékben, főleg tekintélyt tartó körökben, még mindig tartja magát. Egyszerűbb régi, megcsontosodott álláspont mellett kitartani, mint a tudományt újabb kutatási eredmények alapján módosítani, vagy esetleg megváltoztatni. Marad tehát a sokszor több mint egy évszázada kialakult, ún. hivatalos álláspont vagy álláspontok.

Amikor 1943-ban Fischer Károly Antalnak és Sebestyén Gyulának a magyar rovásírásról szóló könyve³⁷⁹ a kezembe került és rovásírásos emlékeink rövidítési rendszerét tanulmányozni kezdtem, – mint gyorsírás- és gépírásanárnak – rögtön feltűnt gyorsírásunkkal való kapcsolata. Alaposabb tanulmányozás után, néhány emlék alapján tanulóink részére fali táblázatban mutattam ki a két írásrendszer közötti logikai rövidítési kapcsolatot. Sajnos, a háború és az azt követő események miatt kutatásaim abbamaradtak. Csak 1968-ban tudtam folytatni, amikor a Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetségében előadást tartottam a két rendszer rövidítési rendszerének összefüggéseiről, majd pár évvel később, ugyanott a bolognai rovásírásos botnaptár gyorsírászerű rövidítéseiről tartottam előadást, nagy érdeklődés mellett. Mindkét előadásomról a Gyorsírók és Gépírók Lapja részletesen beszámolt. Ez külföldre is eljutott, és „*Az ékirástól a rovásírásig*” című könyv³⁸⁰ is átvette.

1975-ben megrendeztem az első magyar rovásírás-kiállítást Budapesten a Frangepán utcai református egyházközség gyülekezeti termében nagy sikerrel, amelyről a sajtó is beszámolt. Itt már elvettem a türk rovás átvételének elméletét. Sebestyén Gyula táblázata alapján bizonyítottam a szorosabb főníciai kapcsolatot. A vendégkönyvbe többen rövidítéses rovásírással jegyezték be véleményüket, kérve, hogy a kiállított anyag könyv formájában is megjelenjen. Ennek a kérésnek tettem eleget, amikor tíz évre rá, 1985-ben a Múzsák Könyvkiadó Vállalat megjelentette: „*Küskarácsontól sülvester estig. Egy botra rótt középkori székely kalendárium és egyéb rovásírásos emlékeink*” címmel. Mivel látásom közben erősen megromlott, felolvasók segítségével tudtam befejezni könyvemet. Könyvem fő témája a bolognai születésű Marsigli Alajos Ferdinánd hadmérnök által Erdélyben, 1690-ben talált rovásírásos botnaptár, amelyet, állítása szerint, a székelyek szkíta eredetű nyelvének tanulmányozása közben talált, midőn Erdély szorosait lezárta.

³⁷⁸ *A Harmadik (Londoni) Magyar Őstörténeti Találkozó előadásai és iratai*, London 1988. Ungarisch Historischer Verein Zürich, Budapest–Zürich, 1999. pp. 82–84. ISBN 963 85684 5 3

<https://mek.oszk.hu/05900/05930/05930.pdf>. V. ö. Friedrich Klára: 110 éve született Forrai Sándor. *Acta Historica Hungarica Turiciensia* 2024/1.

³⁷⁹ Fischer Károly Antal: *A hun-magyar írás és annak fennmaradt emlékei*. Budapest, 1889.

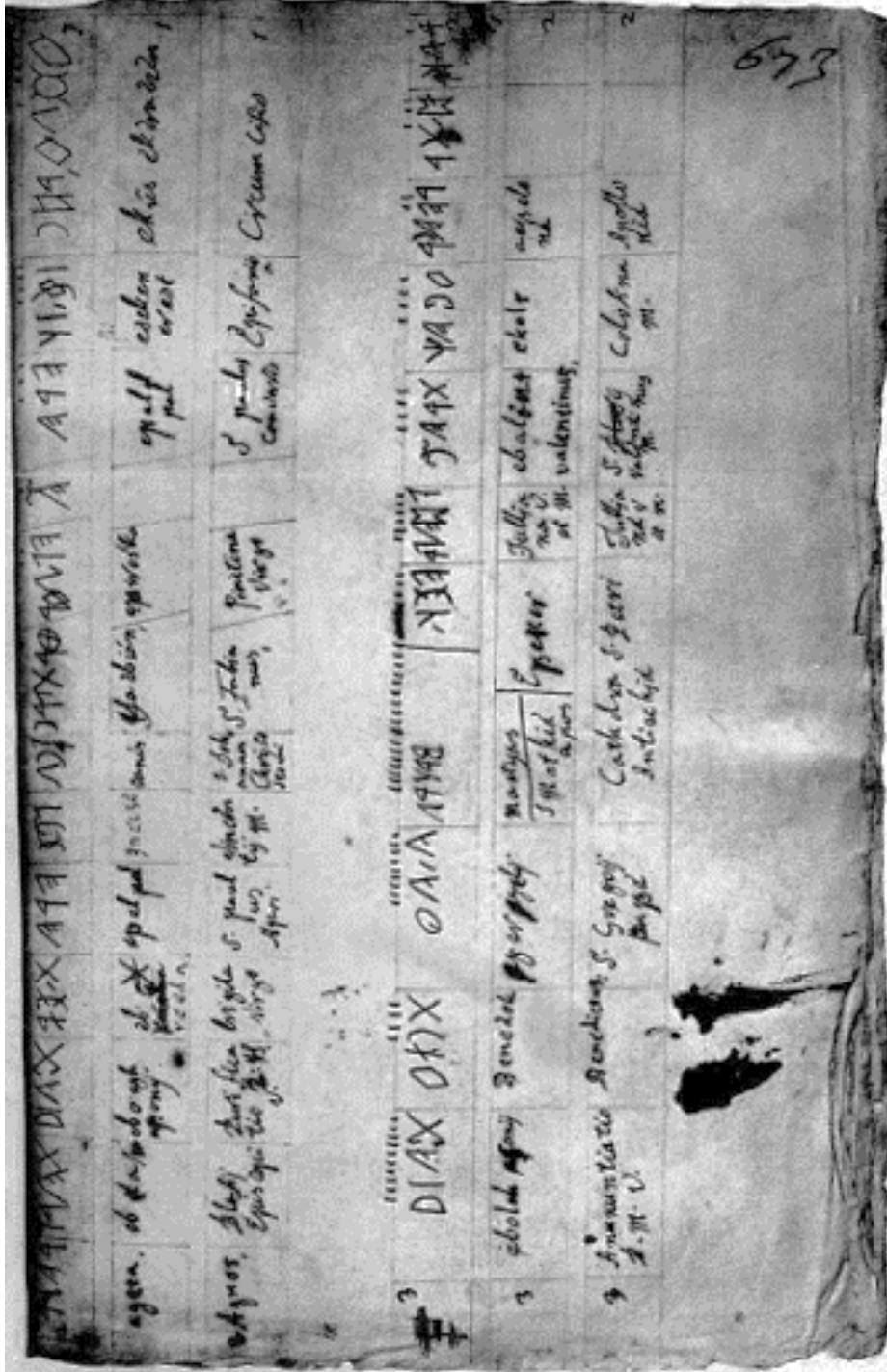
<https://mek.oszk.hu/20200/20201/20201.pdf>. Sebestyén Gyula. *A magyar rovásírás hiteles emlékei*. MTA, Budapest, 1915. <https://mek.oszk.hu/06800/06886/06886.pdf>.

³⁸⁰ Fehérné Walter Anna: *Az ékirástól a rovásírásig*. Buenos Aires, 1975.

Az első fejezetben foglalkozom egy rövid írástörténeti áttekintés keretében a magyar rovásírás eredetével, kimutatva, hogy az írástörténetben minden összefügg mindennel, mivel az írástörténetnek történelmi háttere van, ebből logikusan következik, hogy az őstörténetben az összefüggések feltárása segítségével tudja csak évezredekre visszamenőleg megközelíteni a valóságot, az előítéletek teljes kizárásával. Kutatásaimban ezt a célt igyekeztem követni, mivel a részkutatások eddig csak zsákutcába vezettek. Ennek érdekében fontos a komplex kutatási módszer, tehát nem csupán a nyelv a mindenható, amint eddig volt, hanem a régészet, az antropológián, a néprajzon, a mitológián kívül még számos tudományágat segédtudományként be kell vonni a kutatásokba, így nem utolsósorban az írástörténetet és a földrajzi nevek eredetét. Ebben a szemléletben igyekeztem ősi írásunkkal kapcsolatos kutatásaimat végezni és írni.

A betűk hangértéke	Telegdi	I. Kájoni	II. Kájoni	Harsányi	I. Kaposi	II. Kaposi	Oerte-lus	Anony-mus	Dési	Dobai	Udvar-helyi	Csik-szt-miklósi	A betűk hangértéke
a, d	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	a, d
b	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	b
cs	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	cs
cz	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	cz
d	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	d
e	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	e
é				3	3	3	3						é
f	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	f
g	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	g
gy	‡	‡	‡	‡	‡	‡	‡	‡	‡	‡	‡	‡	gy
h	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	h
i, l	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	i, l
j	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	j
köz.-k	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	◇	köz.-k
vég.-k	Z			N	N	N	N	Z	N	Z	Z	Z	vég.-k
l	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	l
ly	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	ly
m	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	m
n	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	C	n
ny	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	ny
o, ó	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	o, ó
ö, ő	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	ö, ő
p	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	p
R	H	X	I	W	X	/	X	H	/		H		R
r					/	W	?	W	W	W	W	W	r
s	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	s
sz	/	I		7	7	7	7	I	7	I	I	I	sz
t	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	t
ty	8	8		X	X	X	X	X	X	X	8	X	ty
u, ú	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	u, ú
ü, ő	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			ü, ő
v	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	v
z	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	W	z
zs	Ψ	Ψ		Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	Ψ	zs

1. ábra. „Tizenkét hun-magyar alphabet.”³⁸¹

2. ábra. „A bolognai naptár 1. része.”³⁸²

A tudomány mai állása szerint összefüggő gondolatok lejegyzésére alkalmas írást először a sumérok alkottak. Ennek belső szerkezete a következő: 1. a tárgyakhoz hasonló képjelek, piktogrammák, 2. a fogalmak jelölésére összetett képjelek, ideogrammák, például az enni igét a száj képjébe helyezett kenyér jelével fejezték ki, 3. szótagjelek, amelyekben már az illető magánhangzók is benne vannak, és ezzel képezték a ragokat és képzőket, mivel a sumér nyelv is ragozó nyelv volt, mint a magyar, 4. determinatívumok, azaz

³⁸¹ Fischer 1889. p. 32.

³⁸² Sebestyén 1915. III. melléklet.

megkülönböztető jelek, amelyeket nem ejtettek ki. Mivel a szumér gazdasági élet erősen igényelte az írásbeliséget, ez a kb. 5500 éves képirás az idők folyamán leegyszerűsödött ékszerű vonalakká. Anyaga a puha anyag, eszköze a háromszögletű írópálca, a kalam, ezzel nyomták az agyagba a vonalkákat, amely jellegzetes ékszerű vonalkákat adott, innen az ékírás elnevezés. A szumér képirás hatására jött létre kb. 4800 évvel ezelőtt az egyiptomi képirás, amelyet rendszerint kőbe véstek, és főleg papok használták. Innen a hieroglif elnevezés, amely szent vésetet jelent. Belső szerkezet is megegyezett a szuméréval, azzal a különbséggel, hogy szótagjelekből hiányoztak a magánhangzók, amelyeket értelemszerűen közéjük kellett olvasni. Elsősorban ezekből a mássalhangzós csoportjelekből fejlesztették ki a föníciaiak rovásírásukat, az első betűírást, amelyből szintén hiányoznak a magánhangzók. Ez az írás terjedt el kelet és nyugat felé egyaránt. Minden nép – hangrendjének megfelelően – kiegészítette a föníciai alapjeleket. A törkök külön magas és mély magánhangzókat, vonzó jeleket is kifejlesztettek, mivel ragozó nyelvük alkalmazza a magánhangzóharmóniát, mint a magyar. A magyar rovásírás viszont a föníciai alapjelekből segédvonalkák megfelelő logikai csoportosításával minden hangunkra önálló jelet alkotott. Így egységes jelrendszer jött létre, amelyet könyvem 24. oldalán táblázatban bemutatok.³⁸³ Ebbe nem illenek a glagolita, a görög, a cirill vagy máshonnan átvett jelek, amit Németh Gyula mellett többen még ma is állítanak. Nem felel meg a valóságnak a csupán türk átvétel sem, mert kapcsolata van ugyan vele, mint minden más rovásírással, de legszorosabb kapcsolata elsősorban a föníciaival, majd az etruszkkal és csak azután a türkkal van. A Sebestyén Gyula táblázata alapján készült számszerű összehasonlító kimutatás ezt pontosan igazolja.³⁸⁴ Ez azt jelenti, hogy valamikor, kb. 3500 évvel ezelőtt, elődeink egy csoportjának (szabir magyarság vagy más kaukázusi csoport) ott kellett lennie az ősforrásnál és így közvetlenül részt vettünk ezen írás kialakításában, amelyre a IV. fejezetben a *Názáret* címszó alatt – hiteles adatok alapján – utalok. Ősi írásunk tehát nem lehet a türk rovás mellékterméke, hanem az írástörténeti fejlődésének éppen olyan szerves része, mint a többi népek rovásírása. Sajnos, ezt a fontos ténytet, a már említett előítéletek hatása alatt, az ún. „glagolita-hívók” még mindig képtelenek elismerni.

A második fejezetben rovásírásunk rövidítési rendszerének nyelvünkkel és mai gyorsírásunkkal való kapcsolatát mutatom ki. Ugyanis a fába rovás nehéz, fáradságos mesterség, ezért törekedett a rovó „kevés jeggyel sok értelmet” kifejezni, azaz rövidíteni. Rövidítéseit azonban a magyar nyelv törvényeihez igazította. Ezt tették századunk elején gyorsírásunk rendszeralkotói is, így a nagy időtávolságtól függetlenül, azonos logikai rövidítési elvek jöttek létre. A magyar nyelv volt tehát az az eszköz, amelynek segítségével az akkori és a mai kor legfejlettebb rövidítéses írásrendszerét létrehozta. Rovásírásunk rövidítési szabályait pontokba szedtem, eredeti rovásírással nyelvemlékeinkből vett példákkal szemléltetve, utalva a gyorsírási megfelelőkre.

Amikor a magyarság áttért a latin betűs írásra, a latinban 13 hangunkra nem volt jel, ezért a magyar nyelvet nem, vagy csak úgy tudták jegyezni, ahogyan a magyar sohasem beszélt. A Halotti Beszédünk *gimilc* szavát, valamint kódexeink *pispec* vagy *puespoec* szavát a székely rovás-botnaptárban *gyümölcsnek* és *püspöknek* róttá a rovó, ahogyan ma is ejtjük. Mind a botnaptárban, mind egyéb rovásírással emlékeinkben erre számtalan példa van, valamint nyelv- és hangtörténeti utalásokra, amit eddig nyelvészeink – sajnos – nemigen vettek figyelembe. Csaknem ezer évig kellett nyelvünknek kínlódnia a latin betűkkel, amíg végre, rovásírásunk logikája alapján, mai helyesírásunk kialakulhatott fonetikus írássá. A többi latin betűs nyelvénél ez azért nem sikerült, mert nem volt olyan ősi írásuk, amelynek logikája alapján fonetikus helyesírásukat kialakíthatták volna. Más az írás, és más a kiejtés

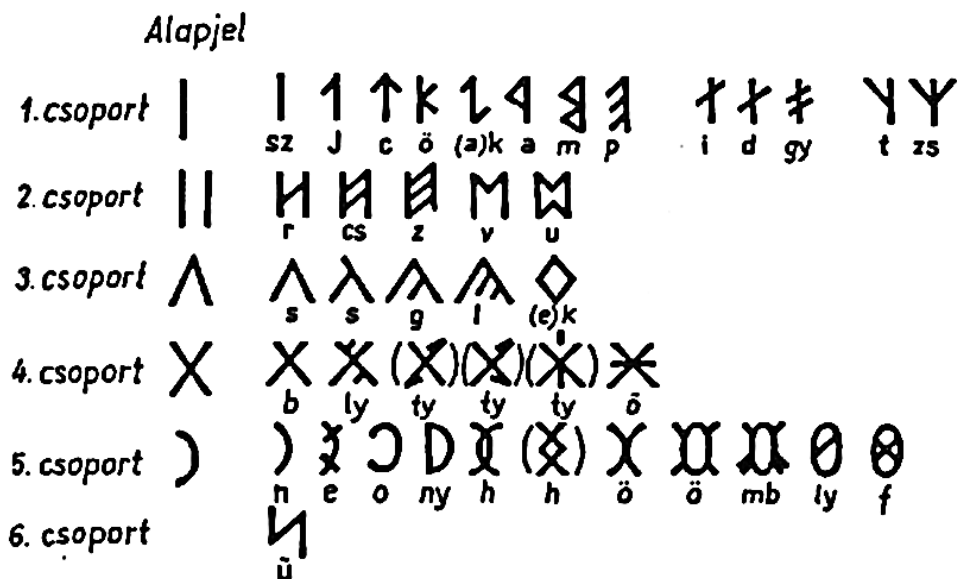
³⁸³ Itt most a 4. ábra. – *A szerk.*

³⁸⁴ Lásd a 3. ábrát. Ezzel Forrai mintegy előre válaszol az utólagos, és tehát jogosulatlan kritikára, hogy „nem adja meg a forrást, hogy honnan gyűjtötte össze a jeleket” (<https://rovas.info/2013/10/forrai-abc-je-1985/>). – *A szerk.*

(pl. a francia Bordeaux szóé). A gyorsírás történetének rövid ismertetése keretében kimutatom Cicero gyorsírójának, Marcus Tullius Tiro 90 gyorsírási jelének összefüggéseit a különböző népek rovásjeleivel, így a magyarral is. Ezek a *tirói jelek* képezik az alapját mai gyorsírási rendszerünknek. A gyorsírás is tehát nem csupán műírás, hanem az írás kialakulásának egyik ága. Gyorsírási törekvések kimutathatók már a szumér, az egyiptomi és a görög írásrendszerekben is.

Hang- érték	Török csoport			Runa	Középtenger-melléki csoport				Phöníciai-sémi cs.		
	Magyar	Ó-török			Ó-görög	Latin	Etrusk	Pe- lasg	Mo- bi	Sí- doni	Ara- mi
1. a, á.	𐌆𐌆	𐌆𐌆	𐌆𐌆	𐌆𐌆	ΑΑ	ΑΑΠ	ΑΑΛ	Α	𐤀	𐤁	𐤂
2. b.	X	𐌆𐌆	𐌆𐌆	𐌆𐌆	ΒΒΒ	ΒΒΒ	Β		𐤃	𐤄	𐤅
3. cz.	↑		𐌆𐌆		𐀀	𐀁					
4. cs.	𐌆	𐌆𐌆									
5. d.	+	X𐌆	𐌆	ΔΔ	ΔΔ	Δ		𐤆	𐤇	𐤈	
6. e, é.	𐌆	𐌆𐌆	𐌆	𐀂	𐀃	𐀄	𐀅	𐀆	𐀇	𐀈	
7. f, ƒ.	⊗			⊗	⊗	⊗	⊗				
v, f.			𐌆𐌆	𐀉	𐀊	𐀋	𐀌	𐀍	𐀎	𐀏	
8. g.	Λ	ε	X	ΓΓ	Γ	𐀐		𐀑	Λ	Λ	
9. gy.	𐌆𐌆										
10. h.	X I		𐌆𐌆	𐀒	𐀓	𐀔	𐀕	𐀖	𐀗	𐀘	𐀙
11. i.	↑↑	Γ↑	I	I	I	I	I				
12. j.	↑	9	𐌆𐌆					𐀚	𐀛	𐀜	
13. ly.	⊗	⊗	⊗								
14. -k.	⊗	⊗	𐌆𐌆	𐀑	𐀒	𐀓	𐀔	𐀕	𐀖	𐀗	𐀘
15. k-k.	𐌆	𐌆𐌆									
χ.				X+V	↓Y	↓Y	Y			𐀝	
16. l.	Λ	𐌆𐌆	𐌆	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ
17. m	𐌆	𐌆	𐌆	𐀞	𐀟	𐀠	𐀡	𐀢	𐀣	𐀤	𐀥
18. n.	𐌆	𐌆𐌆	𐌆	𐀦	𐀧	𐀨	𐀩	𐀪	𐀫	𐀬	𐀭
19. ny.	D										
20. o.	⊗	𐌆	𐌆	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	
21. ő.	K	𐌆	𐌆								
22. p.	𐌆	𐌆	𐌆	𐀮	𐀯	𐀰	𐀱	𐀲	𐀳	𐀴	𐀵
23. r.	𐌆	𐌆𐌆	𐌆	𐀶	𐀷	𐀸	𐀹	𐀺	𐀻	𐀼	𐀽
24. s.	Λ	Λ𐌆	𐌆	𐀾	𐀿	𐁀	𐁁	𐁂	𐁃	𐁄	𐁅
25. sz.	I	I								𐁆	
26. t.	Y	h	↑	𐀿	𐁀	𐁁	𐁂	𐁃	𐁄	𐁅	𐁆
27. ty.	X	X									
θ.			𐌆	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗	
28. u.	𐌆	𐌆	𐌆	⊗	⊗	V	V	Y	Y	Y	Y
29. ű.	𐌆	𐌆	𐌆	V	V						
30. v.	M		𐌆		V	V		Y	Y	Y	
31. z.	𐌆	𐌆	Y	I	I	𐁉	𐁊	I	𐁋	𐁌	𐁍
32. zs.	Y										
φ.				Y	Y						

3. ábra. „A középtengermelléki rovásírás egymással rokon betűsorai.”³⁸⁵

4. ábra. „A magyar rovásírás egységes jelrendszere.”³⁸⁶

A harmadik fejezetben röviden foglalkozom Marsigli magyarországi tevékenységével, így a Magyarországról írt ötkötetes művével. Külön kiemelem fontos szerepét a törökök elleni háborúban, Buda és Nándorfehérvár visszafoglalásában, amelyekben az érdem elsősorban az övé volt, és nem az osztrák tábornokoké. Hatalmas tudományos munkássága 120 kötetet ölel fel, és a rovás-botnaptár másolati lapjait az 54. kötetben találjuk.³⁸⁷ A nyolc lapmásolat alapos áttanulmányozása után sikerült a már nem létező rovásbot másolati példányát elkészíteni, csíkmásolatait könyvemben bemutatom. Ez év [1988.] április 12-én rövid interjú keretében ezt bemutattam a televízióban. A rovásbot első és második oldalán a névünnepeket, a harmadik oldalán Jézus életével kapcsolatos személyi és földrajzi neveket, a negyedik egyszerű bibliai feljegyzéseket és az ábécét találjuk, szép egységes rövidítési rendszerben róva a székely tájnyelvi szavakat. Meglepő, hogy a rendszerint idegen eredetű névünnepeket a magyar nyelv milyen rövid idő alatt tudta hangrendünkhöz igazítani, mintha csak magyar eredetűek lennének. Kimutatom a bot Árpád-kori eredetét. Könyvem címlapján a Boldogasszony rövidítése szerepel négy jellel.

5. ábra. „A rovásnaptár ábécéje a Marsigli által megjelölt hangértékkel.”³⁸⁸

³⁸⁵ Sebestyén 1915. p. 157.

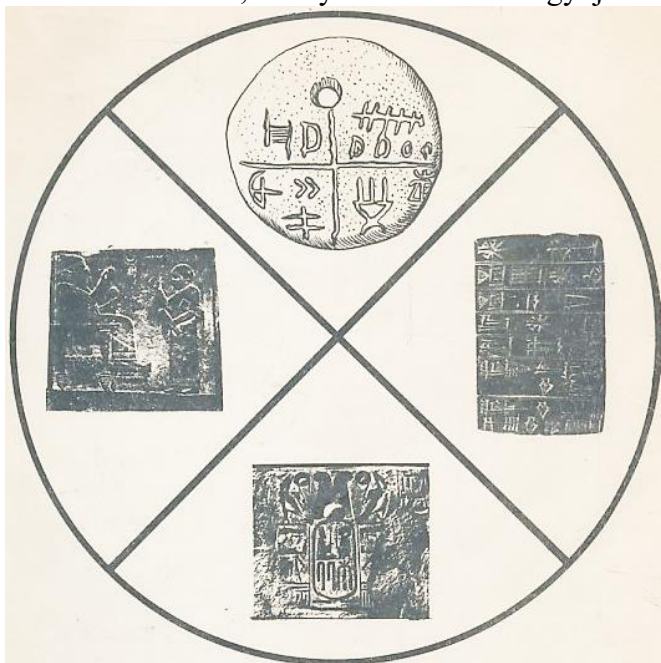
³⁸⁶ Forrai 1985. p. 24.

³⁸⁷ V. ö. itt a 2. ábrával. Sebestyén a bot többi oldalának fényképét is közli, valamint elemzi a szereplő szavakat, neveket. Lásd a Második könyv Második, „A középkori bolognai emlék” című fejezetét (pp. 35-55). – *A szerk.*

³⁸⁸ Forrai 1985. p. 132.

A negyedik fejezet tartalmazza a naptár teljes névanyagát címszavakra bontva rovásírással, és alatta a latin betűs átírásuk, Marsigli megfejtési kísérletével és a latin nyelvű megfelelőikkel. Közlöm a névadók rövid jellemzőit, nevük eredetét és magyarrá való átalakulásukat, esetleges történelmi kapcsolataikat és a kódexek latin betűs írásmódját, összehasonlítva a rovásbot írásmódjával. Így azonnal kiütközik nyelvünknek a latin betűkkel való kínlódása. A fontosabb gyorsírási logikai kapcsolatra külön utalok. A bibliai vegyes feljegyzések között találjuk ezt a mondatot: „Agyunk hálát Tennek, hogy adta”. Ebben megtaláltam az Isten szavunk ősi gyökét, a *Ten* szót, amely az is, azaz ős szóval együtt (a Halotti Beszédben *isemünket*, azaz ősünket szóban) tökéletesen fejezi ki az *Isten szavunk fogalmát: ős szellem, öröktől fogva való lélek*. Ezt bővebben kifejtem könyvem 126. oldalán. A botnaptár két utolsó szava: Perzsia, Pannónia. E két szóval a rovó a Csodaszarvas mondánkra célozva méltó módon fejezi be a kalendáriumot őstörténetünkre utalva (lásd könyvem 139. oldalát).

Ötödik fejezet: egyéb rovásírási emlékeink. Ebben elsőként foglaltam rendszerbe az eddig ismert rovásírási emlékeink nagy részét. Időrendben tárgyalom először az epigráfiai eredetű emlékeket, az epigráfia és a paleográfia határán lévőket, majd a paleográfiai eredetűeket. Az első csoportba azok az emlékek tartoznak, amelyeknek anyaga kemény tárgy, eszköze éles szerszám, amellyel vésik, róják a jeleket, a rövidítéseket. Egyszerű emberek, mesterek a magyar nyelv törvényeire épített rövidítésekkel dolgoztak, mintha csak ismerték volna a mai gyorsírásunkat. A paleográfiai eredetű rovásírások rendszerint már betűírások, rövidítések nélkül, mivel rendszerint papírra, bőrre írták tollal, ecsettel, nem igényelte a rövidítést. Telegdi János 1598-ban írt Rudimentájával, azaz rovásírási tankönyvével kezdődik ez a paleográfiai korszak. Munkáját azzal a céllal írta, hogy a rovásírás újból elterjedjen, mivel a latin betűkkel nem lehetett a magyar nyelvet pontosan jegyezni. Terjedésének a reformáció kora kedvezett. Számos olyan emlék mutatok be elsőként ebből a korból, amely dr. Esze Tamás gyűjtése.

6. ábra. A második magyar rovásírás-kiállítás Gödöllő, 1985. címlapja.

A második magyar rovásírás-kiállítás 1985-ben Gödöllőn volt. Könyvem kéziratának befejezése után lelkes kis csoport segítségével hozzáfogtunk a kiállítás megszervezéséhez, anyagának összeállításához, kiegészítve könyvem kéziratának lezárása után ismertté vált

vagy valamilyen oknál fogva abból kimaradt emlékekkel, kutatási eredményekkel. A 120 képből és ábrából álló kiállítás 1985. augusztus 10-én nyitotta meg dr. Erdélyi István, amelyet azóta vándorkiállításaként Pécs, Miskolc, Budapest több kerületében, Tolna megyében Bonyhád, Izményen, Tevelen és jelenleg Szekszárdon látogatnak nagy érdeklődéssel iskolások, felnőttek egyaránt, ismerkedve ősi kultúránkkal. A helyi és a fővárosi lapok egyaránt beszámoltak róla. A kiállítók vendégkönyveiben számos rovásírásos bejegyzés található. Már Gödöllőn felmerült az igény, hogy a könyvből hiányzó anyagot, folytatásként, szintén meg kell jelentetni. Tekintettel arra, hogy ezen kiállítás anyaga a tatárlakai és tordosi írásos leletekkel kezdődik és Mezopotámia központtal a Közel-Keleten folytatódik, ezért *az írás kialakulásának egyik bölcsőjeként a Kárpát-medence tekinthető.*

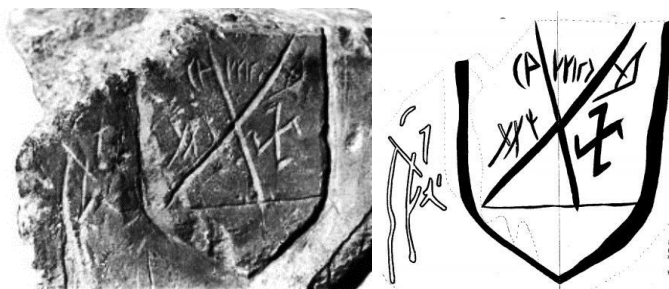
Ezt fejezi ki a címlap ábrája is: két átlóval négy mezőre osztott kör, rovásírásunk egyik F jele. A felső mezőben álló keresztrel négy mezőre osztott tatárlakai írásos korongocskán (a botnaptár F jele) a jobb oldali mezőben mezopotámiai képirás, az alsó mezőben egyiptomi képirás, a bal oldaliban föníciai írás van. A kör az átlóval a napforgó ősi jelképe.³⁸⁹

Részletesebben foglalkozom a szumér, az egyiptomi és a föníciai írás kialakulásával, és szemléltetően mutatom ki rovásírásunkkal való összefüggéseit, igazolva, hogy a képjelekből fejlődtek ki a rovás betűjelei. Első könyvemben levezettem a magyar rovásírás jeleit egy jelből, a függőleges egyenes, az SZ jeléből és annak hajlított alakjából, az N jeléből, bizonyítva annak egységét.³⁹⁰ Ennek mintájára elkészítettem és bemutattam a föníciai, a türk és az etruszk jelek egy jelből való levezetését. A legegységesebbnek a magyar, majd az etruszk, a föníciai, és végül a türk rovás bizonyult. Ez a módszer is megerősíti, hogy rovásírásunknak legszorosabb kapcsolata a föníciaival, majd az etruszkkal, és végül a türkkal van.

³⁸⁹ Lásd itt a 6. ábrát.

³⁹⁰ Varga Csaba szerint írásunk olyan tökéletes jelképző elvnek a megnyilvánításával jött létre, amely a három helyzetű egyenes vonás (függőleges, vízszintes és ferde), valamint a félkörív görbe segítségével máig érvényesülő, sohasem kiszorítható írásrendszert jelent, amely azonosan jelen van mindhárom egyiptomi írásban, a mezopotámiai ékírásban, a kínai írásban, a föníciai írásban, a héber írásban, a görög és a latin írásban. Ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az ilyen betűjelek és a hasonló számjelek első, azaz 35.000 évvel ezelőtti megjelenése egyáltalán nem jelenti azt, hogy ez az írás ugyanakkor keletkezett volna. (Varga Csaba: *JEL JEL JEL avagy az ABC 30000 éves története.* Frig Kiadó, 2002.)

A harmadik fejezet tartalmazza az újabb kutatási eredményeket, amelyek valamilyen oknál fogva kimaradtak, és a legújabban előkerült emlékeket, így a szarvasi avar csont tütartó értékelésével és megfejtésével kapcsolatos eddigi vitákat, valamint az én tanulmányomat, amelyben bizonyítom a székely rovásírással való szoros kapcsolatát, rövidítéseit. Értékes nyelvemlékünk az Erdélyen kívüli, 1954-ben Pécsen, a Benedek-rendi kolostor romjai közelében előkerült, kőbe vésett, rovásfeliratos címerpajzs. A rovás X = B jele a pajzsot négy mezőre osztja. Mindegyik mezőben rovásjel van, összesen 13 a rövidítésekkel együtt. Ebből a következő szöveget olvashattam ki: "Aba szenti (szentjei) vagyunk, aki Eszter, Anna, Erzsébet". Kapcsolata van a székely botnaptárral, a nikolsburgi és a gyulafehérvári emlékeinkkel. Kora 1300 körülre tehető.³⁹³

8. ábra. Pécsi rováspajzs fényképe³⁹⁴ és rajza.³⁹⁵

Bevezetőmben utaltam az előítéleteken alapuló őstörténeti és írástörténeti kutatások káros következményeire, a zsákutcákra, a zúrzavarra. Úgy gondolom, hogy ezen merevgörcs feloldásával sikerült a magyar rovásírás eredetéről, lényegéről, ősi kultúrkincsünkről tárgyilagos képet nyújtani. Az a tény, hogy ez számunkra mindenféle előítélettel szemben csak kedvező eredményt mutat, növeli nemzeti önismeretünket, nemzeti tudatunkat, és egyúttal szolgáljuk vele az egyetemes tudományt. Jelenleg a magyar rovásírás eredetének történelmi hátterén dolgozom.

³⁹³ Lásd itt a 8. ábrát.

³⁹⁴ https://hu.wikibooks.org/wiki/F%C3%A1jl:Pecsi_rovaspajzs.jpg.

³⁹⁵ https://upload.wikimedia.org/wikibooks/hu/e/eb/Pecsi_rovaspajzs_2.jpeg.